

DIARI DE SESSIONS

DEL PARLAMENT DE CATALUNYA

V legislatura

Setè període

Sèrie P - Número 89

Dimarts, 29 de setembre de 1998

Ple del Parlament

PRESIDÈNCIA DEL M. H. SR. JOAN REVENTÓS I CARNER

Sessió plenària núm. 61, primera reunió

Í N D E X

Debat

sobre l'orientació política general del Consell Executiu

S U M A R I

La sessió s'obre a dos quarts de dotze del matí.

1. Debat sobre l'orientació política general del Consell Executiu (Tram. 255-00013/05) (Punt únic de l'ordre del dia.)

Exposició: president de la Generalitat.

– L'estructura de l'Estat espanyol: un nou període constituent?	6163
– Més poder polític per a Catalunya	6163
– Un estatus internacional per a Catalunya	6164
– Finançament discriminatori	6164
– La Catalunya de l'any 2010:	
– Benestar social	6167
– Família	6168
– Economia i empresa	6169
– Equilibri territorial	6169
– Cultura	6170
– Política lingüística	6171
– Ocupació	6171
– Demografia	6172
– Identitat i valors	6173

La sessió se suspèn a la una del migdia i onze minuts.

SESSIÓ PLENÀRIA NÚM. 61.1

La sessió s'obre a dos quarts de dotze del matí. Presideix el president del Parlament, acompanyat de tots els membres de la Mesa, la qual és assistida per l'oficial major i pel lletrat Sr. Pau i Vall.

Al banc del Govern seu el president de la Generalitat, acompanyat de tot el Govern.

ORDRE DEL DIA

1. Debat sobre l'orientació política general del Consell Executiu. Tram. 255-00013/05. Junta de Portaveus.

El president

S'obre la sessió.

Abans de començar la sessió, vull demanar un minut de silenci en recordança de la que fou diputada d'aquest Parlament, la senyora Carme Vidal, que, malauradament, ens deixà el passat mes d'agost.

(La cambra serva un minut de silenci.)

Moltes gràcies.

D'acord amb l'article 123 del Reglament, aquesta sessió té un únic punt de l'ordre del dia, que és: debat sobre l'orientació política general del Consell Executiu, que es regeix pels articles 123 i 124 del Parlament. Té, per tant, la paraula el molt honorable senyor president de la Generalitat. *(Pausa.)*

El president de la Generalitat (Sr. Jordi Pujol i Soley)

Molt honorable president, senyors i senyores diputats, d'acord amb el que preveu el Reglament d'aquest Parlament, em presento davant de la cambra per iniciar el debat de política general que, preceptivament, s'ha de fer cada any.

Em proposo parlar-los de tres grans temes o de tres grans objectius. Primer: la consolidació dels progressos fets per Catalunya durant els últims vint anys i les noves fites que a partir d'aquí s'ha de proposar. Segon: l'acceptació, per part de les institucions i de les forces polítiques espanyoles, del caràcter plurinacional d'Espanya. I tercer: la revisió del finançament de la Generalitat. No ben bé amb aquest ordre –i poc o molt barrejats, potser–, però de tots tres els en vull parlar.

En quin moment històric els parlo d'això? En quin context? Què defineix el moment actual? El defineix, en primer lloc, la realitat d'avui de Catalunya, la Catalunya que tenim –que hem fet entre tots– i que és una realitat ben positiva, francament positiva. I aquesta Catalunya ens permet ser ambiciosos, ens permet fixar nous horitzons més enllà dels nostres límits actuals. Però, a partir d'aquesta realitat –ho repeteixo– positiva, el moment d'avui, també el defineixen un repte i dos dèficits. El repte és la consolidació –més encara, l'aixecament– del nostre sostre com a societat, com a economia, com a cultura, com a nació. I els dèficits són la insuficiència de poder polític i de poder econòmic. Dos dèficits que amenacen l'èxit del propòsit de situar Catalunya durant la dècada que ve en el més alt nivell europeu. És a dir, és un moment que, com a país,

podem fer alhora una descripció positiva del que som i del que hem fet, i també la constatació que seguim patint uns dèficits –en part resolts, però no del tot, no prou– que amenacen el nostre esdevenidor. El moment present es defineix també per ser una època de grans canvis: és el moment de l'euro, de la consolidació de la Unió Europea, de la globalització, de la crisi de molts valors, de canvis tecnològics molt importants.

Per a Espanya és un moment d'una especial transcendència. Per una banda, ha superat –al meu entendre, definitivament i clarament– la decadència que arrossegava des de fa segles –és una afirmació, aquesta, molt rotunda, però crec que certa–; ha superat definitivament una decadència que durava des de fa segles, i afegeixo que Catalunya ha contribuït molt a aquesta superació.

Cenyint-nos a un temps més proper, es pot dir que la transició política s'ha completat amb èxit polític, social, econòmic i de posicionament internacional. I també a això –en aquesta perspectiva més propera– Catalunya ha contribuït molt. Però hi ha dues consideracions a fer pel que fa a Catalunya. La primera és que el tema de l'estructura de l'Estat segueix sense resoldre's plenament almenys en dos fronts: el basc i el català, i, a hores d'ara, també el gal·lec. La segona és que això ara és agudament evident. Ara això deixarà de ser afirmació de principis –una afirmació de principis imprecisa en el temps i en la formulació– i haurà de precisar-se més. Per tant, tot això obliga a definir les idees i els objectius: els immediats, els a mig termini, els a llarg termini, els dels propers mesos, els de la propera legislatura, els de la dècada que ve..., tots ells van concatenats.

Gairebé deu ser superflu dir que la nova situació que s'ha creat al País Basc –que celebrem molt, molt i molt–, que aquesta nova situació accentua la importància del moment, i que pot ser que acceleri els processos, encara que he de recordar que fa temps que el Govern de la Generalitat i els dos partits polítics que li donen suport han plantejat que la forma d'entendre i d'aplicar l'Estat de les autonomies pel que fa a Catalunya està arribant a un final d'etapa. En tot cas, tot plegat fa que probablement entrem en un període que amb o sense –amb o sense– reforma de la Constitució –un període que amb o sense reforma de la Constitució– serà poc o molt constituent. De cara als temes del nostre debat d'avui, això té molta importància. Entenc que en un moment així no pertoca fer un discurs de gestió ni de rendiment de comptes –el faré demà si vostès m'ho reclamen–, però avui el que entenc que pertoca és fer una proposta política que representi un avenç decisiu per a Catalunya com a societat, per a Catalunya com a economia i per a Catalunya com a nació.

Per tant, més que de gestió, avui els he de parlar de poder. El que el nostre nacionalisme reclama és el dret a construir el propi país, i per això necessita més eines polítiques i administratives i més finançament, eines que responguin més a les necessitats de la seva estructura social i econòmica i, naturalment, que responguin més a la seva personalitat diferenciada. Per això, reclama igualment el reconeixement d'aquesta personalitat pròpia en el marc d'un Estat plurinacional, un reconeixement fet de manera que garanteixi del tot la seva identitat i la projecció d'aquesta identitat.

Aquest poder no pot estar subjecte a les molt estretes limitacions que se li imposen fruit d'una successió de lleis marc i de lleis bàsiques; aquest poder s'ha d'entendre de manera que, en allò que fa referència a la tasca de construcció del nostre país, el Parlament i el Govern de Catalunya tinguin l'última paraula. Les limitacions d'aquest poder català només serien les que garantissin la cohesió de l'Estat, la conducció de la política macroeconòmica i l'actuació internacional, però no haurien de garantir la uniformitat en la gran majoria de temes d'acció administrativa i política.

Convergència i Unió entén que, a això, s'hi pot arribar sense necessitat de retocar en res la Constitució, però, evidentment, interpretant-la d'una altra manera. Hi ha diversos mecanismes per fer-ho. Hi ha la utilització a fons i amb amplitud de l'article 150.2, pel que fa a la delegació de competències per part de l'Estat, i l'article 150.1, que ofereix la possibilitat que les Corts Generals puguin atribuir a algunes comunitats autònomes facultat per a dictar normes legislatives. Són dos punts, són dos articles, tant l'un com l'altre, que poden donar, si es vol, moltíssim joc –ho subratllo: moltíssim joc, molt.

Hi ha també l'aplicació del concepte d'Administració única, hi ha la recuperació del concepte inicial de competència exclusiva després progressivament escapat, hi ha la possibilitat de revisar tantes i tantes lleis limitatives de l'autonomia, de les quals el Tribunal Constitucional ha admès la constitucionalitat però afegint que una interpretació molt més autonomista també seria constitucional. Hi ha una pila de mecanismes gens excepcionals –i no els cito tots– que permetrien modificar molt a fons el contingut autonòmic. De fet, això convertiria la Generalitat en autoritat i administració úniques a Catalunya, llevat de les competències que la Constitució reserva amb caràcter d'exclusivitat i d'una manera ineludible a l'Administració central. I òbviament ara, quan els parlo d'això, els estic parlant del que són competències estatals, no em refereixo a les locals.

Subratllo que en determinats camps la competència del Parlament i del Govern de Catalunya haurien de ser totals. Em refereixo als àmbits propis del Dret civil català, amb increment, en aquest cas, de la capacitat legislativa; em refereixo a l'organització administrativa i institucional del territori, i em refereixo, també, a tot el referent a la llengua i a la cultura amb dret a establir, en aquests temes, acords internacionals i a tenir representacions internacionals.

Catalunya necessita oficialitzar un estatus internacional. Un exemple concret d'això és la petició, que hem fet i que reiterarem tant com calgui, d'una presència oficial i institucional de Catalunya a la UNESCO, i l'hem plantejada amb força prudència: hem plantejat la necessitat que hi hagués un representant de la Generalitat incorporat a la delegació espanyola amb la missió de vetllar per la llengua i la cultura i determinats aspectes de la formació en el marc de la UNESCO.

Un país que té llengua, cultura i dret civil propis, i que té competència plena en ensenyament, ha de poder intervenir directament en tot el referent a aquests temes

en l'organització mundial que se n'ocupa. Igualment entenem que determinades ONG i associacions catalanes han de poder estar presents directament en els organismes internacionals. Tot això són coses que, ben negociades, es poden fer sense entrar en conflicte amb la Constitució.

Parlant de poder –i també ho haurem de fer quan parlem de gestió–, cal entrar a fons en el tema del finançament. També en aquest punt ja fa temps que hem anunciat que la propera revisió del sistema, que es negociarà l'any 2001 o, segons com, el 2000, és vital –vital. El nostre projecte de país serà irrealitzable si no millorem el tracte fiscal envers Catalunya i, per tant, si no revisem també el finançament de les nostres institucions d'autogovern. Durant els darrers anys –és veritat– hem millorat el nostre finançament com a conseqüència dels acords primer amb el PSOE en l'etapa 1993-1995 i, amb el PP, de 1996 fins ara.

L'any passat, la Generalitat va ingressar 83 mil milions més del que altrament hauria fet sense aquests acords i enguany aquesta xifra estarà pel volts dels 105 mil milions. I no és poc. Però amb això no aconseguirem el nivell de finançament que ens cal per afrontar els reptes que la societat catalana té al davant.

És veritat, també, que, malgrat això, a Catalunya hi ha hagut un gran progrés social i econòmic –és innegable–, però no el podem seguir mantenint si seguim així. Sobretot no podem respondre als reptes que tenim, no podem aprofitar les possibilitats que tenim, no pujarem sinó que baixarem en el rànquing europeu. La persistència de la situació actual de tracte econòmic injust per a Catalunya amenaça la sostenibilitat de la nostra competitivitat, la del nostre estat del benestar i, més elemental encara, la de la nostra autonomia. Voldria que quedés clar i ho repetiré: la persistència de la situació actual del tracte econòmic injust per a Catalunya amenaça la sostenibilitat de la nostra competitivitat, la del nostre estat del benestar i, més elemental encara, la de la nostra autonomia.

No cal que els en doni dades, són molt conegudes. Però, si volen, demà, en el debat, en puc donar. Ara el que vull subratllar amb èmfasi és que revisar el nostre finançament serà per a Convergència i Unió la primera de les prioritats durant el període de 1999 al 2001, la primera de les prioritats; serà el factor determinant de la seva política catalana i espanyola.

Haurem de tornar a explicar a tort i a dret que, tant si ens ho mirem per la banda de pessetes per habitant, com per la del que representa el finançament autonòmic respecte al PIB català, com pel volum del dèficit fiscal, etcètera, el tracte que rep Catalunya és molt discriminatori; tant, que probablement és inconstitucional. I, a qui ho dubti, li prego que es llegeixi l'article 138.2 de la Constitució.

Haurem de fer revisar un concepte noble, el de solidaritat, que segueix sent necessari, però que, per l'abús que se'n fa, sovint acaba deformat. Haurem de desfer algunes falsedats que es venen com a veritats irrefutables; per exemple, que Espanya és un país amb els pitjors desequilibris territorials, quan, en realitat, França, Gran Bretanya, Itàlia, Portugal, etcètera, els tenen més

grans. Haurem de recordar que la distribució dels fons europeus agreuja encara més aquesta situació. Haurem de desfer la fallàcia que el dèficit fiscal és compensat pel superàvit comercial o per la Seguretat Social. Haurem de fer tot això.

Haurem d'insistir, un cop més, que el finançament econòmic, a part d'altres criteris, també ha de tenir en compte les necessitats i les característiques de l'economia i de la societat de l'autonomia en qüestió –de Catalunya, en el cas nostre, oi?, un exemple, no?–; que la mitjana de visites hospitalàries l'any a Navarra sigui de 123, sobre una mitjana espanyola de 100, i, la de Catalunya, de 120, i que la d'algunes comunitats autònomes espanyoles no arribi a 90. Això no és per caprici de la sanitat navarresa o catalana, sinó fruit d'una estructura social i d'una tradició sanitària pròpies. Hem de dir, a Catalunya, quan ve el malalt de la visita 101, que no el podem atendre perquè supera la mitjana? O bé, en un altre ordre de coses, haurem de recordar que Catalunya competeix amb Holanda, amb Baviera, amb el nord d'Itàlia, amb l'Estat de Massachusetts, no amb les regions espanyoles menys desenvolupades, i que Catalunya necessita, per exemple, gastar més en R+D i en recerca bàsica que totes –o gairebé totes– les restants comunitats autònomes. I també haurem de recordar quina és l'evolució que hi ha hagut en el rànquing espanyol, per comunitats autònomes, de la renda comparada amb la del PIB. Haurem de tornar a parlar de tot això.

No desconec la dificultat del tema, però aquest cop ja hem demostrat prou la nostra solidaritat, ja hem demostrat prou la importància decisiva de la nostra contribució a l'estabilitat i a la governabilitat espanyoles –ho vàrem fer amb UCD, ho hem fet amb el PSOE, ara ho fem amb el PP–, ja hem demostrat prou la nostra lleialtat. Per tant, aquest tema, l'hem i el podem plantejar amb tota rotunditat i sense reserves, i, a més, fent notar una cosa, que convé que sàpiguen a Madrid, però també aquí dintre, dintre de casa nostra: el que reclamem no són diners per a la Generalitat, ni tan solament per a Catalunya, són diners per als ciutadans de Catalunya, per a les persones que viuen a Catalunya, per a les prestacions socials que afecten gent gran, per exemple, o disminuïts, per exemple. Vull deixar clar això –vull deixar clar això. Durant la propera legislatura, per a Convergència i Unió, ni en aquest Parlament ni en el de Madrid, cap altra consideració podrà passar per davant d'aquesta reclamació, que és necessària i que, a més, és justa.

No és moment ara d'entrar en el detall del que serà la nostra proposta. És més, estem disposats –i crec que s'ha de fer així– a parlar amb el Govern central i amb l'oposició espanyola, i també a discutir-ho, naturalment, i sobretot –i sobretot– en aquest Parlament, i cercar entre tots la millor solució. Però hi ha uns quants punts que, necessàriament, han de formar part d'aquest nou sistema: relacionar els ingressos amb l'esforç fiscal; situar el dèficit fiscal en un nivell similar al que donen les regions més desenvolupades d'Europa –ara, el nostre dèficit fiscal, comparativament, amb Llobardia, Baden-Württemberg, Île-de-France, etcètera, etcètera, és molt alt–; assegurar que desaparegui el

dèficit fiscal amb la Unió Europea; fer que el pressupost de la Generalitat se situï com a mínim en el 15% del PIB català, i incorporar la sanitat en el sistema global del finançament; òbviament, acceptar, en aplicació del principi de solidaritat, que *per capita* els catalans contribuïm més, hem de contribuir més que la mitjana dels ciutadans espanyols, però sense rebre menys, en aplicació –posats a parlar de la Constitució i de la solidaritat– de l'equitat i de l'article 138.2 de la Constitució.

Pel que fa al mecanisme central del finançament, la nostra demanda serà que la Generalitat recapti tots els impostos, que tingui més capacitat normativa i que retorni a l'Administració central la diferència entre el que li correspon, d'acord amb els nous criteris de finançament, i el total recaptat. Aquest enunciat sol provocar reaccions adverses i molt generals fora de Catalunya, perquè se sol equiparar amb el concert basc; però no és ben bé això. Per exemple, hi ha estats federals que funcionen així o de forma molt similar, i sobretot el que hi ha és que el que ha fet la gran diferència a favor d'Euskadi, tant o més que el concert, és la fórmula de determinació del «cupo», que tant en el cas basc com en el de Navarra ha estat feta en condicions que difícilment poden ser d'aplicació general.

Que el Parlament de Catalunya o el Govern de Catalunya tinguin l'última paraula en temes d'autèntic i alt contingut polític, que disposin de recursos suficients i que en puguin disposar amb llibertat, sense un molt alt percentatge d'assignació ja predeterminada per criteris externs..., *això* és tenir poder. I és cert que això és tenir sobirania –i és cert que això és tenir sobirania–, ni que sigui en els termes limitatius que comporta l'expressió de «sobirania compartida», però en aquest debat miraré de no donar peu a una discussió sobre aquest tema. No renuncio a aquest concepte, no hi renuncio, però em centro en el tema de poder polític i econòmic suficient, d'espectre molt ampli i no sotmès a limitacions generals i sistemàtiques.

Per tot el que estic dient, molts pensaran que suscito un problema complex i difícil, de revisió de la Constitució. De fet, fins i tot s'arriba a dir, se'ns arriba a amenaçar dient que un procés així podria ser contraproductiu. Vull deixar clar que la Constitució, si cal, és revisable, no és intocable. I, si al capdavant veiem que cal fer-ho o, si més no, cal demanar-ho, demanarem que es revisi. Però, dit això, repeteixo el que ja he dit: moltes de les coses que plantejo –probablement, totes– és segur que no requereixen revisar la Constitució. I veig que, darrerament, des de sectors polítics d'aquesta cambra que no són els de Convergència i Unió, també s'està dient això mateix, i ho celebren.

Per endavant, abans, vull deixar clar un punt, que és que es pot canviar radicalment el sistema de finançament, *radicalment*, sense canviar ni una coma de la Constitució ni recórrer a cap nova interpretació. Aquí l'argument i l'excusa de la Constitució no hi són gens –gens, gens ni mica. És més: si algun dubte hi pot haver de finor constitucional, si més no, de constitucionalitat, és sobre el sistema actual, perquè acumula tota una sèrie de discriminacions contra Catalunya i contra

els ciutadans de Catalunya que contradiuen la lletra i l'esperit de l'article 138.2.

El sistema actual de finançament és simplement resultat d'una decisió política i d'una relació de forces; no té res a veure amb la Constitució. Una decisió basada en conceptes i en realitats avui superats, i en percepcions que avui, en el grau que persisteixin, només són interessades, i, algun cop, són senzillament insolidàries –contra nosaltres, és clar, però insolidàries també.

Ara, dit això, i tornant a la Constitució, vull afegir alguns comentaris. La Constitució, en més d'un punt, és ambigua; la Constitució i d'altres estatuts d'autonomia s'apliquen arbitràriament, i diversos punts de la Constitució han estat objecte de canvis substancials d'interpretació.

Que és ambigua, és ben sabut; fins i tot s'ha dit que era una virtut que tenia la Constitució, i, en part, ha estat veritat. És ben sabut, si bé les interpretacions polítiques i jurídiques successives li han anat conferint precisió, sovint en un sentit no gaire autonomista, i sobretot no gaire obert als aspectes d'heterogeneïtat que inicialment la Constitució contemplava.

Però jo he dit, també, que algunes d'aquestes interpretacions han estat canviant. De fet, la Constitució no té mai una interpretació definitivament tancada.

He dit també que, a voltes, la Constitució i alguns estatuts s'apliquen d'una manera arbitrària. Ho entendran amb un exemple, amb un exemple que és real: per una banda, es produeix la defensa de la generalització autònoma i de l'homogeneïtzació –sembla que això sigui sagrat–, però, per l'altra, el Govern central admet que hi hagi comunitats autònomes que es neguen a rebre les competències d'ensenyament i de sanitat, que són les políticament més compromeses i les que fàcilment produeixen dèficit. De fet, tal com estan les coses, inexorablement en produeixen en el cas de la sanitat. El dia que, per exemple, la comunitat autònoma de Madrid s'avingui –que no s'hi avé, i s'admet que no s'hi avingui– a assumir la competència de sanitat, de cop incrementarà molt el seu pressupost, però començarà a fer dèficit. Permetre que la rebutgi és una arbitrarietat.

Fa poc, un catedràtic d'economia d'una universitat valenciana em deia textualment: «Les comunitats autònomes que no tenen transferits sanitat i ensenyament o que són forals tenen més recursos per a dedicar a l'economia productiva que Catalunya o el país Valencià.» I això és perillós –això ho afegeixo jo ara– en un temps de canvis tecnològics i exigències creixents en el camp de la competitivitat.

O sia, ens trobem amb l'ambigüïtat, acompanyada generalment d'interpretacions a la baixa en el camp autonòmic, amb opinions jurídiques i polítiques canviant i amb un cert desori, una certa arbitrarietat. I ara hi hem d'afegir la percepció clara que, a curt o mitjà termini, o caldrà revisar algun punt cabdal de la Constitució o caldrà fer-ne una lectura molt diferent de la feta fins ara.

Quan es plantegen temes així, tan important com el contingut de la demanda és el procediment per a plan-

tejar-ho, per a negociar-ho i per a obtenir-ho. Tan important com presentar un programa o una reivindicació és veure com se'n pot parlar i amb qui. Amb total seguretat, això, ara, no es pot contestar. Òbviament, s'haurà de negociar amb el Govern central, però probablement també amb l'oposició, i serà objecte de debat en la societat espanyola, o sigui que serà un tema no gens fàcil.

Per altra banda, caldrà veure com s'elabora la proposta definitiva des de Catalunya. S'haurà de veure quines forces polítiques catalanes s'apunten a la reclamació que farem, i què hi aporten, i com hi volen jugar. Tot això depèn molt de quina sigui la situació política a Catalunya, i a Espanya, d'aquí a uns mesos i d'aquí a un parell d'anys. Però deixin-me precisar que, si bé els esdeveniments exteriors –exteriors a Catalunya– hi jugaran un paper, de molt, el que serà decisiu és que a Catalunya les forces que volen apujar sensiblement, que de debò volen apujar sensiblement el nivell del nostre poder, tinguin clarament el pes determinant.

Torno a dir que, aquest plantejament que els faig, no l'hem improvisat fa quinze dies. No és fruit ni de la tàctica política, ni de l'oportunisme, ni del greuge comparatiu, i no és fruit de res del que ha passat darrerament –i no ens hi volem interferir. Dels molts testimonis que en aquest sentit puc aportar citaré, a part d'alguns discursos meus en aquest Parlament, el de més alt nivell institucional, el discurs que vaig fer en el Senat el dia 11 de març de 1997, en presència, entre altres, del president del Govern.

Sortia de la base que Catalunya havia complert, recentment, una doble missió històrica: salvar-se ella mateixa de la desnacionalització i de la decadència, de l'esclatament i de la descohesió, i ajudar poderosament Espanya no solament a resoldre bé la transició, sinó, com deia abans, més encara, a sortir de la decadència. I, superats els aspectes més prioritaris i decisius d'aquesta doble missió, fet el balanç d'aquesta acció, i analitzat el moment polític actual, aleshores i ara –aleshores, concretament, però ara també–, «havia arribat», deia jo, textualment, «l'hora del diàleg sense reserves», i de les solucions definitives, és clar.

Catalunya té la força moral d'aquesta contribució tan important que ha fet –tan important i tan decisiva– a la democràcia, al progrés, a la pau de tot l'Estat. Té la força moral, també, d'haver ajornat, de vegades –i ens preguntem si sempre això ha estat oportú, però, en tot cas, així ha estat–, aspectes importants de la seva reivindicació en nom de l'interès general.

Això li ha permès dir en el passat, i recentment, i cada cop amb més força, que la solució política, competencial, econòmica i de reconeixement institucional de la nostra autonomia no s'ha assolit encara. I li permet dir que, si bé és cert que durant els últims vint-i-cinc anys Espanya ha fet molts canvis, alguns d'ells revolucionaris, positivament revolucionaris, el fet, el tema de l'estructura de l'Estat no està del tot resolt. No ho està, almenys, pel que fa a Catalunya.

Durant els darrers vint, vint-i-cinc anys, hem aconseguit que Catalunya hagi millorat en competitivitat, en modernitat i en obertura internacional; que hagi cons-

truït un estat del benestar d'un bon nivell, posant especial èmfasi en l'ensenyament i en la sanitat, i amb uns serveis socials que han estat pioners a l'Estat espanyol; que hagi fet una política mediambiental ben valorada, segons les normes molt exigents de la Unió Europea; que tingui una bona qualitat de vida; que gaudeixi d'una bona convivència ciutadana i de bona cohesió social; que hagi recuperat part dels terrenys institucional, polític i lingüístic que la persecució i la dictadura li varen fer perdre; que tingui pes polític a Espanya; que tingui bona imatge internacional, sobretot a Europa i a tota la Mediterrània, i que, fins i tot, hagi esdevingut un referent positiu.

Com em deia fa pocs dies un il·lustre visitant estranger –francès, concretament, per més senyes–: «Mirem Catalunya» –deia ell– «no com un país de problemes, sinó com un país on trobar solucions».

Nosaltres, vostès i jo, i els catalans en general, nosaltres sabem quins són els límits de tot això, però desconeixem els nostres handicaps. Sabem que no tinc dret al cofoisme. Però, en termes generals, amb visió global, aquesta descripció és vàlida, i tots, perquè tots hi hem aportat la nostra part –tots hi hem aportat la nostra part, tots–, tots ens en podem congratular.

I és aquest país que tenim que justifica que ara ens proposem noves fites. Com deia, primer, per necessitat –res és tan perillós com aturar-se–, i, segon, per ambició. Volem que l'entrada del segle XXI es caracteritzi pel fet que Catalunya ocupi al final de la dècada –de la dècada que ve– un lloc a la part més alta del rànquing dels països europeus en tot, i que ho faci havent reforçat la seva identitat, la seva cohesió i la seva convivència. I és per aconseguir aquestes fites que necessitem resoldre bé les qüestions pendents que tenim: institucionals, polítiques, financeres.

La Catalunya de l'any 2010, com la veiem? Com creiem que ha de ser? Com volem que sigui?

Tinguin present que, la Catalunya de l'any 2010, la comencem a preparar ara. Volem que Catalunya sigui un país de qualitat, competitiu i modern, construït de manera que la primacia correspongui a les persones, amb la personalitat pròpia ben consolidada i amb un fort sentit individual i col·lectiu de responsabilitat. Per aconseguir-ho, cal fer de Catalunya:

Primer. Una societat equitativa, amb equilibri social i territorial, integradora, que ofereixi possibilitats de promoció a tothom. Una societat, per tant, amb un estat del benestar d'alt nivell.

Segon. Una economia capaç de créixer, de competir, de respondre bé al repte de la globalització i d'assegurar un bon nivell de vida als ciutadans i a la sostenibilitat de l'estat del benestar, i d'assegurar, també, la sostenibilitat mediambiental.

Tercer. Un país amb bones infraestructures, en tots els terrenys –carreteres i ferrocarrils, aigua i reg, gas i electricitat, ports i aeroports–, però, també, amb bones infraestructures culturals i científiques.

Quart. Una societat del coneixement, de la cultura i de la informació, capaç d'assimilar i d'utilitzar la radical transformació que el món està vivint.

I, cinquè. Un poble amb una forta consciència de país, amb cohesió interna social i nacional.

Tot això ho podem desgranar en una sèrie de camps d'acció i d'objectius més concrets, que tots junts configuren un programa de govern per als propers anys, per als propers mesos, per ara mateix, però que, més enllà d'això, configuren el projecte de país, com els deia, per a la propera dècada.

L'ensenyament, la sanitat, les pensions, l'habitatge i els serveis socials per a la gent que més els pot necessitar –gent gran, persones discapacitades, etcètera– són les columnes bàsiques –no úniques, però bàsiques– de l'estat del benestar.

Tot i que després em referiré breument a algun dels grans temes que acabo d'esmentar i donat que no puc entrar ara en l'anàlisi de tots els camps concrets que abasta l'estat del benestar, crec del cas explicar el nostre objectiu d'una manera més general. Es tracta de construir una societat humana, especialment atenta a les persones amb problemes. Quan es parla de cohesió social, hi ha qui ho fa amb criteris reduccionistes, és a dir, ho fa sobre la base que la cohesió comporta l'exclusió de la gent més difícil d'integrar. I així la cohesió és més fàcil, però deixa molta gent fora. No ha estat aquesta l'opció del Govern de Convergència i Unió, que s'ha inspirat sempre en el lema de «Som sis milions» –que aquest és el seu sentit.

El cas de la LOGSE és il·lustratiu d'això. Per això l'agafem com a exemple a comentar. Vull recordar que el Govern de la Generalitat i el Grup Parlamentari Català, recollint experiències fetes a Catalunya i donant suport a iniciatives pedagògiques catalanes, varen jugar un paper important, tot i haver-hi, aleshores, majoria absoluta del PSOE, en l'elaboració i aprovació de la LOGSE. No és d'estranyar, per tant, que Catalunya sigui ara pionera en la seva aplicació, malgrat les tensions pressupostàries que això provoca.

Però, a què respon la LOGSE? Respon a la voluntat de donar als joves més formació, més i millors instruments de promoció i de realització. Però, a més, respon a la voluntat d'incorporar tota la població catalana al sistema d'ensenyament –i això que vaig a dir ara és especialment, crec, important– i d'incorporar-la, tota, al sistema d'integració social. Respon a una voluntat d'afavorir la cohesió social. És a dir, la LOGSE no és només una reforma escolar, és també una reforma social. És una reforma que pretén ser molt integradora, amb tots els problemes que això comporta. Això la fa més cara i més difícil –la fa més cara i més difícil– per a l'Administració i per als mestres i professors; la fa, fins i tot, més conflictiva. És una reforma pedagògicament i socialment ambiciosa, i, per tant, arriscada, però és la reforma que volem fer.

Un altre exemple: el Govern de la Generalitat ha estat pioner a Espanya amb molts programes d'atenció a la gent gran. Per exemple, l'anomenat «Vida als anys» o el de cures palliatives, copiat després per moltes comunitats autònomes, cosa que ens satisfà, o bé amb la política de supressió de barreres arquitectòniques, o bé amb els programes de reinserció social i laboral. No hi entraré a fons, seria molt llarg. Però hi ha un fet que

permet focalitzar bé aquest interès prioritari, que són els pressupostos. Els pressupostos de la Generalitat –Benestar Social, Ensenyament i Sanitat– han tingut sempre un tractament preferent i el seguiran tenint. I, finalment, és en els pressupostos on es plasma de debò una política.

Per això he de fer tornar a sortir el tema del finançament –i no serà el darrer cop–, perquè sense la seva revisió el nostre estat de benestar corre perill. I és que cal que la ciutadania catalana compregui que, quan parlem de diners, no parlem de diners per a la Generalitat ni per a Catalunya; parlem de diners per a les persones, per als ciutadans. Parlem de diners per als nois que van a l'escola, per als malalts d'edat avançada de les residències, per als ajuts de les entitats culturals o esportives, per a la gent que agafa el metro, que agafa l'autobús, etcètera.

Pensant en la Catalunya de la dècada que ve, mantindrem l'esforç preferent en el camp de l'ensenyament. Mantindrem les molt bones ràtios que tenim de mestres –alumnes. Continuarem la construcció accelerada d'escoles i instituts. I es donarà suport a l'estatus de mestres i professors que són peça clau per a l'èxit de la reforma, i que s'han d'enfrontar d'una manera directa, amb problemes, no solament pedagògics, sinó també humans i socials.

Per altra banda, tot el que les noves circumstàncies tècniques i socials exigeixen serà introduït a l'ensenyament. En primer lloc, tot el referent a l'ús de les noves tecnologies de la informació. Com a exemple més demostratiu d'això hi ha que, amb el PIE –el PIE vol dir el Programa d'Informàtica Educativa–, amb el PIE, fins avui, i amb el nou projecte Argo, a partir d'ara, ens proposem aconseguir que, d'aquí a tres anys, tots els nois i noies catalans sàpiguin manejar un ordinador i que totes les escoles estiguin connectades a Internet.

Pel que fa a la sanitat, mantindrem el model actual, que està donant resultats molt comparables als dels països europeus, sanitàriament ben atesos. Vull fer notar que la valoració que de fora de Catalunya i de fora d'Europa, per part de gent tècnica, sobretot, es fa de la nostra sanitat, és francament bona. Aquí, el problema podria tornar a ser el del finançament, però, en tot cas, un compromís –estem en condicions d'assumir-lo–: la reforma de l'assistència primària estarà llesta a finals de l'any 2002. I mantindrem l'esforç que estem fent amb els malalts mentals i la gent gran, que cada cop requereix més atenció. La prova que és així és que, a primers d'octubre, el ministre de Defensa i jo mateix, signarem l'acord que permetrà la utilització de l'Hospital Militar de Barcelona per a malalts crònics.

La filosofia que abans he explicat, quan parlava de la cohesió social, seguirà inspirant la nostra política en el camp dels serveis socials. Però la viabilitat d'aquesta política requerirà posar més l'accent en l'assistència domiciliària i l'atenció personalitzada a la família. I caldrà tenir en compte un fenomen creixent, el de l'exclusió. Com és –vostès s'ho deuen haver preguntat, i jo m'ho pregunto–, com és que a les nostres societats occidentals, tan opulentes, cada cop hi ha més exclosos? En part, potser, perquè apliquem una política de redis-

tribució de la riquesa mecànica i desfasada. Alguns retocs hi haurem de fer.

Vull parlar-los ara del tema de la família. Ho faig al final dels temes més directament socials o més relacionats amb la societat perquè la família és vista cada cop més o es torna a veure cada cop més com un element molt important i bàsic d'equilibri i de solidesa de la societat i com un factor necessari per al desenvolupament de les persones; en tot cas, és un tema decisiu per a l'esdevenidor de Catalunya. Aquest ha estat i, en part, és encara un tema ideològic. A casa nostra ho ha estat més que en molts altres països estrangers; aquí ha esdevingut un tema de dretes i esquerres, molt més, per exemple, que a França, on ja l'any 1938 un govern radical socialista, el Govern Daladier –per tant, no de dretes–, va prendre les primeres mesures a favor de la família, i fins i tot, explícitament, a favor de la natalitat.

A casa nostra la reacció contra les polítiques dels règims autoritaris i totalitaris de dreta poden explicar en part que parlar a favor de la família en algun moment no hagi semblat això que ara se'n diu «políticament incorrecte». Però això ja ha passat o està passant, entre altres raons perquè tots els governs d'Europa, del color que siguin, ja fa temps que han apostat a favor de la família, i vull precisar que, quan dic «família», ho dic en els termes en què ho deia no fa molt un professor vinculat al New Labour anglès, que deia que en parlar de família ell es referia a pare, mare i fills, si és que n'hi ha, és clar, si és que vénen, com es diu; a pare, mare i fills. La unió del pare i de la mare –deia aquest professor– podia no passar per un lligam religiosament o civilment oficialitzat –i suposo, per tant, que es referia a les anomenades parelles de fet–, però, en tot cas, havia de respondre a una voluntat de continuïtat, de permanència, i és en aquests termes que jo també, com ell, els parlo de família. El estalvio el gavadal, la llista llarga de cites de personatges europeus pels quals la gran majoria d'aquesta cambra, per cert, estic segur que sent gran respecte i que tots coincideixen a dir que l'estat del benestar no serà sostenible si no hi ha famílies sòlides, o a dir que, amb diferència, amb diferència, allà on de debò es practica la solidaritat és a les famílies, o a dir que les famílies són el ciment principal del teixit i de l'equilibri socials. És per això que els deia que és un tema decisiu per a l'esdevenidor de Catalunya, de qual-sevol país europeu.

Em sembla que aquest tema ideològic està ja superat i que no cal insistir-hi, però el que sí que és cert és que, per la raó que sigui, fins ara, tant a nivell català com espanyol, s'ha fet poc a favor de la família. Durant els darrers anys i amb participació, per cert, molt directa de Convergència i Unió s'han pres en el Parlament espanyol algunes mesures positives. Seguirem pressionant en aquest sentit, i la primera oportunitat serà la discussió dels pressupostos de l'Estat. Però, tornant a Catalunya, el que ens proposem és donar més assistència social domiciliària, potenciar la política de guarderies (*remor de veus*), incrementar les facilitats d'accés a l'habitatge, prendre mesures per fer compatible el treball de la dona amb l'atenció a la família, i especialment a les criatures, etcètera. Totes aquestes mesu-

res s'hauran d'agrupar més endavant en una llei de foment, de protecció de la família.

En el camp econòmic, el que pot resumir el que ha de ser el nostre objectiu és això: ara el PIB per persona de Catalunya representa 98 en relació amb la mitjana 100 de la Unió Europea, i, l'any 2010, ha de ser –aquest és el nostre propòsit– de 110. Això, per al 2010, però, evidentment, posant fil a l'agulla ara –ja els ho he dit abans–, el 2010 es comença a preparar ara, posant fil a l'agulla ara i continuant la bona evolució d'aquests darrers anys.

La competitivitat és una batalla sense final, no s'acaba mai, i és molt polièdrica; va des de quelcom tan *hard* com el TGV fins a coses tan *soft* com la moral col·lectiva. De tota manera, vaig a individualitzar algunes propostes concretes que no exhaureixen el nostre programa però que donen una orientació del que pensem fer.

Primer: disposem dels elements suficients per formular un programa d'innovació i tecnologia sobre la base del que han estat fent ja el Cidem i la CIRIT i en estreta col·laboració amb les universitats catalanes; recordin que disposem de tota una sèrie d'institucions: Laboratori General d'Assaigs i Investigacions, l'Idiada, el Laboratori de Química Fina, el Centre del Làser, etcètera. Un dels objectius d'aquest programa ha de ser potenciar la subcontractació de les unitats capaces de fer R+D de les universitats catalanes.

Segon: hem d'ajudar a capitalitzar les nostres empreses: és una altra variable estratègica de cara a la nostra competitivitat, i tenim instruments per fer-ho.

Tercer: la doble acció d'innovació tecnològica i de capitalització ha de permetre un alt nivell d'inversió dintre de Catalunya, però també a la resta de l'Estat i a l'estranger; la internacionalització de la nostra economia no ha de ser només receptora, sinó també, cada cop més, inversora; seguirem estimulants que vagin sorgint empreses multinacionals catalanes.

Quart: com a manifestació concreta i, diguem-ne, regional d'això, el Govern de la Generalitat desenvoluparà un projecte anomenat «nou mercat interior», aplicat a la zona euro; no existeix el mercat interior espanyol, el mercat interior nostre és la zona euro, i d'això se n'ha de tenir una idea clara, i l'existència de nou oficines de la Generalitat en aquesta zona, la zona euro, ha de permetre donar més potència a la nostra penetració en aquesta àrea, que és la més decisiva per a nosaltres, sense oblidar les altres, però la més decisiva.

Cinquè: en la línia de crear bones infraestructures, anuncio –podria anunciar altres iniciatives, però em limitaré a unes quantes només– el Pla estratègic de l'energia Catalunya 2010. De fet, ja hi ha hagut un primer pla basat en l'estalvi energètic, la cogeneració, els acords amb les companyies i la influència que hem tingut i tenim en la política energètica de l'Estat, que, en aquest terreny, precisament, ha estat important, i aquest Pla en el seu conjunt ha estat eficaç. Ara llancem aquest segon Pla, que abordarà qüestions de qualitat del subministrament, l'extensió per tot el territori de la xarxa de gas, les energies renovables, etcètera.

Sisè: el desenvolupament català per la mateixa naturalesa de la nostra economia ha de ser molt diversificat: ha d'anar de la metallúrgia semipesada a l'agroturisme, de la informàtica a l'agricultura intensiva, de les indústries culturals a la petroquímica, del comerç urbà a l'exportació. Ha de ser, a més, un instrument d'equilibri territorial: hi ha d'haver oportunitats a tot el territori, a través de la industrialització difosa, del turisme, de la política de regadius, etcètera. En aquest sentit, tant teòricament com territorialment, la tècnica dels clústers, que vam adoptar fa temps, s'ha demostrat molt eficaç.

Passant a un altre tema, vull dir-los que l'equitat, la sensibilitat i també el manteniment del sentiment de país reclamen que hi hagi equilibri territorial. Des de fa anys hem mirat de preservar o de restablir aquest equilibri, treballant sobretot en tres direccions: comunicacions, qualitat de vida i capacitat de promoció personal, creació de riquesa i de llocs de treball en el territori. Hem procurat que arreu hi pogués haver gent, feina, benestar, renda suficient, qualitat de vida. Aquesta política que podríem anomenar d'«oportunitats a tot el territori» ha donat resultat: l'evolució de les dades demogràfiques del PIB i de les rendes de les comarques catalanes durant els darrers deu, quinze anys ho demostra, però ha de ser continuada i intensificada, basant-nos en les mateixes línies que hem seguit fins ara i que ja he anunciat.

La política de regadius i de la millora de productivitat i penetració comercial del sector agrari està en aquesta línia; també la defensa dels interessos dels nostres sectors agraris davant de l'Agenda 2000, la diversificació i difusió a tot el territori del turisme també estan en aquesta línia, i ara hi ha, a més –volia subratllar-ho–, una altra possibilitat que ofereix més possibilitats que mai, que és la industrialització difosa; és més fàcil ara que abans –en parlem des de fa temps i es practica– portar inversions catalanes i estrangeres a comarques lluny de Barcelona. Hi ha indústries de l'entorn barceloní que treuen profit de la millora de comunicacions i de qualitat de vida de les comarques per instal·lar-hi les seves noves activitats o ampliacions, tot conservant –i és bo que així sigui– una presència de gran pes a Barcelona i a la seva àrea.

Aquesta millora del territori afecta també les àrees més rurals, però aquí hem d'assenyalar dos problemes. Un és que, si bé en termes globals aquestes àrees milloren substancialment, molt clarament, algunes d'elles viuen i de vegades pateixen un fet negatiu, que és la fragilitat del bosc; aquest estiu n'hem tingut una experiència amarga, que ens ha recordat la necessitat de donar-hi una incrementada atenció. L'altra és que a determinades comarques fa falta més atenció als camins rurals; això serà esmenat, òbviament, amb la col·laboració dels ajuntaments i dels consells comarcals, que són els que en tenen la competència.

Parlant d'equilibri territorial, cal subratllar la importància creixent que estan tenint les ciutats intermèdies; tenim una xarxa de poblacions intermèdies eficaç, que trava bé el territori i que el fa operatiu; el seu paper s'ha de seguir reforçant. Ara bé, quan es parla del territori català, cal parlar –i molt– de Barcelona; Catalunya té la sort de tenir una gran capital, una capital que, com tan

6170

bé va explicar Vicenç Vives, sempre n'ha estat motor. Potenciar aquesta capital, fer-ne un referent positiu a tot l'Estat, fer-ne la ciutat més dinàmica de la Mediterrània occidental, fer, per altra banda, que es vessi, que la ciutat es vessi sobre tot Catalunya, que no caigui en el risc de xuclar energies de la resta de Catalunya, que no intenti fer-ne un apèndix o bé un retall, sinó que hi encaixi bé i que l'impulsi; això ha estat sempre, ha de ser i és l'objectiu de Convergència i Unió.

És per això que el Govern de la Generalitat procurarà col·laborar al màxim en la consecució dels objectius de la ciutat, ja sigui, com ha fet durant aquests últims anys, a través del Consorci Sanitari, de la xarxa de metro o del projecte del Fòrum 2004 i dels equipaments culturals, molt diversos, des de la Biblioteca de Barcelona al Born, l'Auditori o el Liceu reconstruït. I és per això, també, que la Generalitat posa l'accent en l'impuls de les grans infraestructures que Barcelona necessita. I, finalment, és en aquest context que cal situar la negociació sobre la Carta municipal de Barcelona i que es pot entendre la postura del Govern de la Generalitat en favor d'una carta equilibrada en la relació entre la ciutat, gran capital de Catalunya, i el Govern, responsable últim del conjunt del país.

El progrés de Catalunya passa inexorablement per l'assumpció plena de la nova societat del coneixement i de la comunicació, i, naturalment, pel de la recerca i de l'alta tecnologia. Però, primer, deixin-me recordar una vegada més que, abans que res, el que cal és un bon ensenyament dels tres als divuit anys, de batxillerat i FP, i una bona universitat –perdonin que hi insisteixi. Reclamem amb insistència infraestructures en el sentit tradicional de la paraula: carreteres, trens, línies elèctriques, etcètera, però hem de reclamar també infraestructures científiques i tècniques. L'activitat científica ha millorat sensiblement a Catalunya gràcies a la Generalitat, i, especialment, gràcies a les universitats, però ens falten centres d'excel·lència i no tenim prou capacitat per tirar endavant segons quins grans projectes. D'ara endavant en les nostres negociacions amb el Govern central, a la petició d'infraestructures, diguem-ne, clàssiques, hi hem d'afegir aquestes: les científiques i les tècniques.

La Generalitat, òbviament, hi ha de participar tant com sigui possible, però tenim dret que les inversions de l'Administració central en aquest terreny i d'algunes grans empreses que hi col·laboren s'apliquin també a Catalunya. I a fi d'impulsar aquesta política, i d'assessorar-la, el Govern de la Generalitat crearà una comissió científica assessora amb àmplia presència de tots els sectors directament o indirectament implicats en la recerca.

Pel que fa al tema més específicament lligat a la informàtica i a les telecomunicacions és del cas dir que ja hi ha una pila d'iniciatives engegades en aquest terreny: el Pla d'informàtica escolar –al qual ja m'he referit–, el programa Argo, la Universitat Oberta de Catalunya, l'accés telemàtic a diversos serveis de la Generalitat, el projecte Themis, d'informàtica judicial, etcètera. Però cal un impuls molt més vigorós i és el que ara hem iniciat amb el Comissionat per a la Societat de la Informa-

ció, que s'ocuparà de tres aspectes fonamentals: infraestructures, formació i mercats.

D'una manera sistemàtica s'ha de procedir a l'aplicació de la informàtica i de les telecomunicacions no solament al funcionament de l'Administració, sinó al conjunt de la societat: ensenyament, sanitat, comerç, biblioteques, etcètera, o, simplement, informació.

Caldrà preparar-se, també, per a una altra nova tecnologia: la televisió digital terrestre, d'especial interès per a televisions d'àmbit territorial reduït, precisament, fins i tot les televisions de caràcter local.

I, relacionat amb els mercats, però amb una significació particular d'ordre cultural, lingüístic i polític, hi ha el tema dels continguts; en això s'entrellacen la tecnologia, la indústria cultural i la política cultural.

Això em porta a parlar d'un tema que sempre ha estat molt principal en la política catalanista, que és el cultural, la cultura entesa com un factor d'enriquiment i de realització personals i entesa com un factor d'identitat personal i col·lectiva.

Crec que l'activitat cultural a Catalunya mereix una valoració positiva per quantitat i qualitat, especialment si es compara amb països similars al nostre per demografia, i caldria tenir en compte que, malgrat l'autonomia, la situació política i institucional de Catalunya no és equiparable a la de països com el nostre però que són independents. Aquesta valoració positiva, però, és molt desigual; hi ha sectors en els quals excel·lim i altres en què el nivell és baix.

Naturalment, el bon nivell assolit en alguns àmbits, bon nivell quantitatiu i qualitatiu assolit en alguns àmbits, és fonamentalment mèrit de la gent del sector –creadors, organitzadors, difusors, etcètera. De tota manera, no s'ha de silenciar que s'ha estat fent i que s'està fent un treball important en el camp dels equipaments, de la restauració del patrimoni, del suport a moltes i molt diverses activitats culturals, de la difusió de la literatura en català, de la creació de mercat de productes culturals, del suport a la cultura popular, etcètera.

I en aquest punt és bo no passar per alt una cosa, que és que es produeix sobre això un debat, el que se'n diu «de les indústries culturals». He dit fa un moment que en aquest tema conflueixen diversos factors, des de la creativitat a la defensa de la identitat, passant per l'economia i la competitivitat. I també he de dir que en el debat en qüestió afloren, surten sovint opinions pessimistes i crítiques. Crec que algunes estan justificades –d'altres, no–, i crec que sovint se silencien o no es subratllen alguns aspectes molt positius. I sobretot crec que algunes crítiques demostren per part de qui les fa un gran desconeixement de la realitat que configura la tecnologia, la gran finança, el passat recent de les grans empreses privades, i sovint públiques, relacionades amb el sector –pensin en Telefónica, en Televisió Espanyola–; fins i tot s'oblida de la història de les darreres dècades. Però això no treu que, si bé no estem tan malament com de vegades alguns diuen, no estem prou bé, i aquest és un tema cabdal en el qual, de fet, ja es treballa.

De fet, malgrat tot, mai com ara tanta gent a Catalunya havia treballat en la indústria cultural, mai com ara –i

de molt—; fins i tot mai com ara no n'havia treballat tanta a l'audiovisual, i les empreses d'aquí estan ampliant, s'estan projectant a tot el món. Potser els sorprendrà saber, per exemple, que una empresa de dibuixos animats catalana té un miler de persones treballant per a ella a l'estranger; que els seus productes —el d'aquesta i el d'altres empreses— són molt apreciats i venuts —venuts!— arreu del món, i que sorgeixen empreses noves, algunes amb prou empena i intenció estratègica com Mediapark, Cable i Televisió de Catalunya, etcètera.

En tot cas, els anuncio que, ja que el desenvolupament de les indústries culturals és bàsic perquè hi hagi una bona oferta cultural, per donar suport a les possibilitats de la creativitat del nostre món cultural i per garantir la presència del català en la producció —per aquestes tres coses—, el Govern de la Generalitat es planteja la creació d'un Consell Català de les Indústries Culturals. Aquest Consell, en el marc del Departament de Cultura, estaria obert a la participació del Departament d'Indústria i de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió i establiria un diàleg amb els sectors implicats per afavorir-ne el desenvolupament. Aquestes mesures de suport a la indústria serien així complementàries i coordinades amb les formes de suport a la creativitat cultural i a la presència del català que s'arbitressin des de la Direcció General de Promoció Cultural.

I sobre això, a més, jo voldria ara dir-los que hem de tenir en compte que, tot i la importància de les infraestructures, hi ha una altra cosa que compta —i molt— que són els continguts. En això també hi ha sectors amb bona producció i d'altres que no tant, però ara això està millorant tant pel que fa específicament a la producció en català com en termes generals, o sia, independentment de la llengua, i, per tant, en termes estrictament industrials.

Vull fer notar —no seria just no dir-ho— que els comentaris sobre la indústria cultural —i ja he dit que no comparteixo determinats judicis molt pessimistes, alguns d'ells crec sincerament que interessadament pessimistes—, vull fer notar que tot això no pot fer oblidar la vitalitat cultural catalana. D'un país que —amb ajut institucional, és cert, però, sobretot, per iniciativa de la gent del sector— ha fet, on hi ha hagut, on s'ha creat la Fira del Teatre de Tàrraga, el Mercat de Música Viva de Vic, els festivals de cinema i de teatre de Sitges, el Saló del Còmic, el del Col·leccionista del Disc, etcètera; d'un país que, l'any passat, va editar 6.856 llibres en català; d'un país que té el bon nivell teatral que té, o la bona oferta musical; d'un país que està vivint una revifada de la cultura popular i que tot això, tot això ho té molt escampat per tot el territori..., d'un país així no es pot dir que no tingui vitalitat cultural; en té per mèrit propi, encara que també gràcies al suport de les institucions.

És obligat, finalment, fer una referència a la Llei de política lingüística. L'inici d'aplicació de la Llei ha posat de manifest dues coses: que era necessària i que es podia fer i aplicar sense atemptar contra l'esperit de convivència i de respecte a les persones que, afortunadament, ha caracteritzat i caracteritza la nostra societat. Els resultats comencen a ser evidents i ho són en termes i en un grau que, sense la Llei, no serien possibles.

Desitjo fer un últim comentari abans de cloure aquest capítol. És evident que, pel que fa a la cultura que té la llengua com a suport —escrita, parlada, cantada—, no tota la que es fa a Catalunya es fa en català, i és evident que escriure, parlar o cantar en castellà també pot ser expressió d'una mentalitat, d'una sensibilitat i d'una situació catalanes.

Aquest era un tema de vegades debatut en termes polèmics; polèmica que, a part d'altres causes, crec que té dos motius: el primer és que la llengua pròpia de Catalunya, per raons històriques i bàsiques d'identitat i per raons jurídiques, és el català, i el segon —molt important—, el segon és que no és igual la situació d'una llengua parlada per 350 milions, que no solament mai no ha estat perseguida sinó que ha comptat sempre amb el màxim suport polític i institucional a tot arreu, que té un gran potencial econòmic i de mercat, no és la mateixa la situació d'una llengua així que la d'una que no arriba als deu milions, sotmesa durant més de dos-cents cinquanta anys a l'ostracisme o a la persecució, especialment —en una època de gran transcendència— durant més de quaranta-cinc anys d'aquest segle.

Molts estudiosos i polítics d'arreu del món s'admiren avui de la vitalitat del català, però se n'admiren precisament per haver estat capaç i ser capaç avui de superar tants handicaps. És a dir, malgrat la notable recuperació d'aquests últims anys, la llengua pròpia de Catalunya es troba, per raons històriques, polítiques i demogràfiques —no crec que ningú pugui negar això—, es troba, per raons històriques, polítiques i demogràfiques, en condicions de fragilitat —malgrat la gran recuperació que hi ha hagut i les perspectives positives que tenim—, en condicions de fragilitat, i és lògic i, sobretot, és just que se li concedeixi una molt especial —una molt especial— atenció.

Una eficaç activitat econòmica, completada per algunes mesures legals, ens ha de permetre assolir l'objectiu de la plena ocupació. Ara és un objectiu que tenim a l'abast i que requereix bona formació, diàleg entre agents socials i, també, la mobilització de la societat civil —un bon exemple d'això, d'aquesta mobilització, per exemple, és el que estan fent les cambres d'indústria i comerç amb la formació professional. Requereix, també, facilitar més el treball a temps parcial, en general, i, sobretot —perquè pel que veiem a tots els països d'Europa així passa—, el de les dones. I requereix, també, un canvi de mentalitat pel que fa als aturats de més de quanta-cinc anys —de quaranta, quaranta-cinc anys— i de les dones. Les empreses han de canviar el xip respecte a aquests dos grups de persones i les administracions han d'incrementar l'ajut a aquests col·lectius. És absurd i és injust deixar sistemàticament de banda, com moltes empreses fan, les persones de més de quaranta o quaranta-cinc anys; no és lògic i no és racional. I, pel que fa a les dones, vull fer notar que cada cop hi ha més dones executives o professionals liberals —és veritat—, però també cada cop n'hi ha més treballant en llocs com fàbriques de prefabricats, tallers mecànics, magatzems de distribució o que fan fins i tot d'estibadores en els ports.

És més: el problema que tindrem és el de manca de gent; ens faltarà gent per al nostre desenvolupament

econòmic, i no és racional que no s'utilitzin a fons totes les disponibilitats humanes que tenim. Això, a més, en el cas de les dones, lliga amb la política d'igualtat d'oportunitats que cal intensificar respecte a les dones i que té un dels seus punts més candents, precisament, en l'accés al treball en condicions de no-discriminació. Torna a ser un problema econòmic, però també és un problema, sobretot, de justícia.

En canvi, ha evolucionat millor l'atur dels joves. Crec que l'esforç de formació que es fa afavorirà encara més aquesta evolució, tant pel que fa a l'oferta de treball com a la capacitat dels joves d'iniciar pel seu compte, amb el degut estímul, activitats emprenedores.

Aquest creixement econòmic ha d'anar acompanyat d'una bona política mediambiental. Cal dir que a hores d'ara Catalunya té la millor política mediambiental d'Espanya i que, en general, mereix un bon judici de la Unió Europea, que, com ja he dit, com és ben sabut, en això és molt exigent. Però no hem assolit tots els objectius i, per altra banda, en aquest camp van sorgint sempre problemes nous.

La confecció de l'Agenda 21, que és un requeriment de la Unió Europea, ens servirà per muntar un gran diàleg social sobre la política mediambiental i sobre la necessitat de fer-la compatible amb l'imprescindible creixement econòmic, perquè, el creixement econòmic, el necessitem si volem assolir tots aquests objectius que hem anat desgranant durant el meu discurs.

A cavall d'això, d'aquesta aproximació nova al tema que haurem de fer per al tema de l'Agenda 21, el Govern crearà una comissió assessora de caràcter consultiu sobre temes de medi ambient, una comissió formada per unes quinze persones de molt reconegut prestigi i manifesta independència.

Recordin que la Generalitat va crear el primer Departament de Medi Ambient a tot l'Estat, signe inequívoc de l'atenció preferent que ha donat a aquest tema, però ara, amb aquesta Comissió i aprofitant l'Agenda 21, vol reforçar més encara l'esforç de definició de l'estat actual de la qüestió i el seu seguiment.

Quan, els anys 1992 -1993, vàrem començar a pensar en el que havia de ser l'horitzó –nosaltres hi vam començar a pensar aleshores–, l'horitzó 2010, vàrem creure que una bona evolució global del país requeria un moderat però sensible increment de la població, i aquest és un dels punts en què, al més segur, ens quedarem curts. I no es pot treballar políticament a llarg termini –i suposo que aquest Parlament pensa que s'ha de treballar, també, a llarg termini, i a curt, és clar, també– sense tenir això en compte. Es parla molt de sostenibilitat econòmica, medi ambiental, de sostenibilitat de l'estat del benestar, però cal, també, un desenvolupament humà sostenible; cal la garantia que hi haurà un nombre suficient de gent, de persones, i de gent jove.

L'evolució de la població catalana no és positiva en dos sentits: està estancada i en perill de regressió, i s'envelleix molt. És un problema general a Europa, però això no li treu gravetat. A més, és un procés difícil d'influir i, suposant que ho puguem fer, d'una gran inèrcia.

Tot i així, hem de prendre mesures que puguin modificar aquesta tendència tant en l'àmbit català com en l'espanyol. He de dir que algunes de les mesures a prendre només es poden prendre en l'àmbit de l'Estat. Entre aquestes mesures figura –ja n'he parlat abans– una política més eficaç de suport a la família. No és pas l'únic camí, ni de molt, però és important. I he dit, a més, que totes les mesures tenen uns efectes tardans.

Però, per més que es faci, hem de comptar amb un increment de la immigració –en gran part, d'origen no europeu–, com a mínim, durant els propers vuit, deu anys i, potser, més enllà. I la capacitat integradora de Catalunya serà novament posada a prova.

De fet, aquesta capacitat d'integració ja està actuant. I no és casualitat que, el primer Pla interdepartamental de la immigració que es va fer a tot l'Estat, el fes –per a Catalunya, naturalment– la Generalitat el 1993. Ni que, des del 1996, la Generalitat reclami un canvi d'orientació en la política espanyola d'immigració, en el sentit que no es basi tant en el control administratiu d'entrada i permanència en el país, sinó en l'objectiu d'integrar immigrants que, probablement –molts d'ells–, es quedaran aquí, és a dir que acabaran incorporant-se als sis milions..., això significa que han de poder gaudir de les prestacions i dels serveis socials, de l'ensenyament, de la sanitat, etcètera, de què gaudeixen els catalans. Aquest és el sentit d'una iniciativa parlamentària que es debatrà en el Congrés de Diputats i que va impulsar el Consell Assessor d'Immigració de Catalunya, creat per la Generalitat l'any 1996. En tot cas, és un gran repte que no volem defugir i que, a més, no podem defugir. No volem ni podem defugir-lo.

I, abans d'entrar al final del meu discurs, he de referir-me, encara, a un altre tema.

Si és veritat –i ho és– que Catalunya ha assolit, en general, un bon nivell, que porta empenta, que té un potencial important i que té bona imatge exterior i si, a més, reiterem –com ho fem– que un país com el nostre no es pot limitar a la identificació interioritzada, sinó que ha de projectar-se enfora, en part, per pròpia necessitat, perquè, si no, s'asfixiaria, i també per deure de solidaritat..., si sortim d'aquestes dues premisses, és clar que Catalunya ha de mirar de jugar un paper més enllà del seu territori i de la seva estricta identitat. A nivell espanyol, ja ho fa, però, més enllà d'Espanya, també ho ha de fer. Perquè hem de tenir l'ambició de ser un poble petit que fa o que contribueix a fer servei a causes grans.

Hem promogut accions culturals, econòmiques i polítiques a la Mediterrània –molt especialment, a l'occidental–, hem pres posicions pioneres en termes relacionats amb el Magrib, fins i tot quan això era criticat per molts sectors polítics i mediàtics, aquí i a Madrid.

A nivell europeu hem estat –i ho som– impulsors de la idea regionalista, idea que no encaixa ben bé –en sóc prou conscient– amb el nostre nacionalisme, però que ens ha servit per a ser presents en la política europea amb una oferta prou general, és a dir que pot tenir un destí prou general i que creiem que és bona per als pobles d'Europa: l'oferta del regionalisme entès com un factor d'identitat, d'alliberament d'energies, de desvet-

llament d'iniciatives, de democratització a través de l'acostament del poder de decisió a la gent i, finalment, d'equilibri, perquè pot ajudar, si és més acceptat a nivell general europeu, a combinar les institucions europees, els estats, les regions i els municipis i, per tant, a donar una base molt àmplia a l'edifici europeu.

Som vistos arreu d'Europa –però també a l'Amèrica del Sud i al nord d'Àfrica– com gent que maneja bé el concepte d'identitat, concepte cada cop més reclamat arreu, però també som vistos com un bon exemple de capacitat de combinar afirmació i obertura, història i esdevenidor, arrels i universalitat. Això, en el món –aquest producte, per dir-ho així–, cada cop és més valorat. Ser alguna cosa –*ser* alguna cosa– cada cop és més imprescindible en un món que, en certs aspectes, va cap a la globalització. Barcelona pot mirar de ser la capital del missatge de la diversitat, però abans haurà de ser la capital del missatge de la identitat. Perquè no hi ha diversitat sense identitats. I Catalunya pot confirmar i reforçar el seu model, la idea que és un país capaç de crear una societat al servei de les persones i, al mateix temps, de crear una identitat generosa. Ser és important, ser és essencial, però ser capaç, a través del propi ésser, de transmetre un missatge positiu als altres, a més, és fer un servei –és fer un servei– i és, també, acabar de donar sentit i noblesa a la pròpia existència.

Torno enrere, al punt on els parlava de la política de benestar social. Això em serveix per entrar en la part final del meu discurs.

En la línia de la sensibilitat que ha de marcar la nostra acció durant els anys vinents, he de dir que en la política d'assistència a la gent gran hem d'introduir dues idees més, i els en parlo, simplement, per entrar en el tema, com un exemple, però per entrar en el tema del que entenem que hem de procurar que siguin les actituds bàsiques de la nostra gent. Dues idees més, deia: la de l'autonomia, l'autonomia personal, i la de la companyia.

He dit que, durant la propera dècada, hem de posar Catalunya a dalt de tot en el rànquing europeu i que volem que sigui un referent positiu. Ho som, però ho hem de ser més; ho volem ser –i agafo aquest exemple per poder parlar d'això que deia, de l'actitud que necessitem que domini a casa nostra–, ho volem ser en coses com aquesta: en coses com que les persones grans puguin disposar d'un telèfon i d'un polsador d'avís i que, al darrere d'això, hi hagi una xarxa ben coordinada de recursos locals i d'organitzacions voluntàries. És un exemple –ho repeteixo–, només un exemple que pot ajudar a entendre el tipus de país que volem.

Naturalment, això requerirà una mobilització –una mobilització de la gent– i un esperit de voluntariat més grans que els actuals, perquè les institucions soles no ho podem fer tot. Això em dona peu a dir que la Catalunya de l'any 2010 –però, naturalment, començant des d'ara– haurà de ser més solidària i, alhora, més organitzada que l'actual. Si no és així, no assolirem el nivell que estic descrivint.

Això em porta, deixant ja de banda els temes concrets d'acció de govern i de definició de projecte de país –tot i que sóc conscient que hi ha moltíssims punts que no

he tocat, òbviament–, ara a plantejar uns temes no pròpiament polítics o econòmics, sinó que afecten la moral col·lectiva del país, la seva capacitat d'illusió, el seu esperit de solidaritat i la seva capacitat de participació.

Un poeta català parlava, fa poc, «del perill que es pongués el sol de l'entusiasme». A molts països d'Europa s'ha post o s'està ponent. A Catalunya no s'ha de pondre –ni cal!–, perquè tenim un missatge a oferir i, quan es té un missatge a oferir, no cal que es pongui el sol de l'entusiasme.

Els vull explicar dues iniciatives –una ja en marxa, estrangera; l'altra, nostra i només en projecte o en inici de realització, molt, molt incipient– que ens han d'ajudar que el tremp moral del país no s'esfilagarsi, que la convivència i la tolerància no es basin en la indiferència sinó en el respecte de les conviccions, i, en definitiva, que el sol de l'entusiasme no es pongui.

El primer ministre noruec ha creat, fa poc, una comissió molt àmplia, de quatre-centes persones, que van des de juristes a esportistes, des de taxistes a empresaris, des d'obers a mestresses de casa, perquè duguin a terme, durant quatre anys, una gran reflexió sobre l'estat de l'*habitus* immaterial i moral dels noruecs. És una iniciativa a la qual sembla que se sumaran danesos, suecs i finlandesos i que Bondevik –el primer ministre– defineix així: «En una de les nacions» –es refereix, òbviament, a Noruega– «amb el nivell de vida més alt del món, amb un grau alt de benestar i de consum públics, però dominada per una cultura de l'egoisme i de la indiferència en les relacions interpersonals, esperem crear un debat sobre quins valors són importants per a nosaltres». I afegeix el primer ministre que «el procés en si mateix és molt més significatiu que les conclusions de la Comissió.» I jo crec que en això té molta raó, perquè l'important és que hi hagi una conscienciació de la problemàtica dels valors a través dels debats i iniciatives de tota mena en tots els àmbits i en tots els nivells, amb una molt àmplia participació de la gent.

Sóc partidari que a Catalunya, tot i que té un grau d'alegria, de confiança, d'illusió i de ganes de fer coses més alt que el de molts països europeus –afortunadament així–, sóc partidari que es prengui una iniciativa així. I en el seu moment penso proposar-la, perquè, com els deia, el país d'alt llistó material, social i moral a què aspirem reclama una actitud positiva de les persones envers els altres i envers la col·lectivitat.

No és només de valors que hem de parlar. Hem de facilitar –i aquesta és la segona iniciativa que els deia– el diàleg entre la gent –no solament amb l'Administració, entre la gent també. Hi ha d'haver un gran diàleg general sobre tots els temes conflictius o que entranyen contradiccions, els temes que enfronten la gent. Vaig reclamar, fa uns mesos, el que en vaig dir «un gran diàleg polièdric» d'ecologistes i productivistes, d'ecologistes amb productivistes, que tenen, aparentment, de vegades –i potser no tant com sembla–, interessos contraposats; de joves i grans; de gent instal·lada en el país i d'immigrants; de gent que té feina i d'aturats de llarga durada, etcètera. I alguna cosa hem començat a fer en aquest sentit; per exemple, entre altres, la confecció –ho repeteixo, ja ho he dit abans– de l'Agenda 21 sobre medi

6174

ambient, juntament amb el propòsit de crear la ja esmentada comissió consultiva, que espero que propiciarà un d'aquests diàlegs. La mateixa iniciativa de la presidència de la Generalitat «Catalunya, demà» està també en aquesta línia, però el llançament d'aquest gran diàleg s'haurà de fer l'any que ve.

Són diàlegs en els quals els protagonistes no podem ser els polítics —els polítics hi hem de ser, però per escoltar. Amb iniciatives així hem d'incrementar la iniciativa i la participació de la gent i, en darrer terme, la vitalitat de Catalunya.

Ben entès —que quedi clar això— que amb aquestes referències al tremp moral del país i a la contribució i responsabilització de la gent, etcètera, no vull emascarar gens ni mica el caràcter eminentment polític, decisivament polític del repte a què ens enfrontem. Hi haurà un moment que la responsabilitat és i serà dels polítics. Simplement, vull subratllar que la Catalunya que volem requereix una gran sensibilització i una gran mobilització de la societat.

I per «mobilització» no entenc, en aquest cas, fer manifestacions, tot i que res no prohibeix —ni políticament ni moralment— que se'n facin, ni es pot excloure que se n'hagin de fer, ni té cap sentit que, de vegades, hi hagi gent que vulgui criminalitzar la paraula «mobilització». Per «mobilització» entenc que la població catalana, amb manifestacions o sense, assumeixi una actitud activa enfront dels grans reptes que tenim: el repte d'una societat de progrés i moderna, humana i equitativa, d'alt nivell cultural i cívic, i el repte d'una nació que, a

més, també assumeixi el repte de mantenir i conservar, fer progressar, perfeccionar una nació que vol mantenir la seva identitat incorporant-hi tots els seus ciutadans de manera que tots plegats puguem ser un sol poble.

Però, hi insisteixo: finalment, les nostres propostes s'hauran de discutir i s'hauran de decidir en l'àmbit polític i institucional. Per tant, el Parlament, les forces polítiques catalanes, el Govern de Catalunya, hi haurem de jugar un paper decisiu.

Com abans els deia, sabem el que hem de reclamar, però no sabem encara, amb tota precisió, com, aquest paper, l'haurem de jugar. En tot cas, veiem que s'acosta; crec sincerament, amb molta convicció, que s'acosta el moment de situar més amunt el nostre sostre social i nacional, i caldrà que, arribat aquest moment, Catalunya actuï, que Catalunya pugui actuar amb convicció i amb força.

Moltes gràcies per la seva atenció.

El president

Moltes gràcies, molt honorable senyor president de la Generalitat.

La sessió continuarà demà a les deu del matí.

Se suspèn la sessió.

La sessió se suspèn a la una del migdia i onze minuts.